

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 147 stemmer (S, KF, SF, V, RV, KRF og Steenholdt (GrønL)) mod 23 (FP og CD).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Anden behandling af lovforslag nr. L 100:

Forslag til lov om afgift af affald og råstoffer.
Af miljøministeren (Lone Dybkjær).
(Fremsat 7/12 89. Første behandling 12/12 89. Betænkning 13/12 89).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Dorte Bennedsen (S):

Så er det utrolige sket. Miljøministeren har lavet miljøpolitik sammen med Fremskridtspartiet. Vi gav ved førstebehandlingen udtryk for og tilsagn om, at vi ville indgå i en fordomsfri drøftelse af det forslag, ministeren havde fremsat. Men vi måtte på trods af ministerens ofte gentagne ord om det ønskelige i at få brede forlig konstatere, at ministeren ikke på noget som helst tidspunkt viste interesse for at forhandle indholdet i lovforslaget. Disse forhandlinger har været en særpræget og ejendommelig oplevelse.

Folketinget har tidligere vedtaget miljøafgifter, om hvilke vi erkendte, at de havde en nok så fiskal karakter, men der har dog altid i disse tilfælde været enighed om, at en del af provenuet så skulle anvendes til gavn for miljøet. Et enkelt eksempel var afgiften på mælkekartoner for et års tid siden, hvor der så til gengæld blev sat penge af til forsøg med genbrug af mælkeflasker.

Vi synes, at det ville være rimeligt, at man også med denne lovgivning gik ind i et lignende system, men det har ikke været muligt at få ministerens tilsagn om noget som helst.

Merprovenuet på loven er 540 mio. kr., men der kunne ikke anvendes så meget som 1 øre til gavn for miljøet.

Det havde dog været rimeligt, om man havde afsat penge til investeringer i kommunerne, så de fik de basisanlæg, der er forudsætningen for, at affaldet kan behandles og affaldsmængderne derved nedbringes. Men nej, der kunne ikke ydes penge hverken til dette eller til andet. Selv da vi tilbød, at vi godt ville sikre provenuet, hvis der kunne komme penge ud til nogle af disse initiativer, blev vi afvist.

Der kunne ganske enkelt ikke lægges nogen form for miljøpolitisk indhold ind i dette lovforslag, og det er altså den radikale ministers og Fremskridtspartiets forenede indsats, at en lovgivning af denne art ikke skal have miljøpolitisk indhold.

Vi må lykønske den radikale minister med den vej, hun har valgt, og så må vi græde på miljøets vegne.

Leif Hermann (SF):

Fru Dorte Bennedsen har redegjort for, at der måske ikke er noget voldsomt og navnlig ikke særlig tydeligt miljøpolitisk sigte i dette lovforslag, selv om ministeren i fremsættelsestalen mener, at det kan virke som et lokomotiv i forbindelse med de genanvendelsesinitiativer, som er fremlagt i den genanvendelsehandlingsplan, som regeringen kom med for kort tid siden.

Indirekte får forslaget alligevel en virkning på miljøpolitikken, for det, der har været problemet under udvalgsarbejdet, har været at få ministeren til så konkret som overhovedet muligt at fortælle os, hvorvidt dette betød en aktivitetsudvidelse. Der opkræves nogle flere penge fra borgerne, ergo må man vel også kunne

[Leif Hermann]

forvente en aktivitetsudvidelse fra miljøministerens side. Det tilsagn har vi ikke kunnet få.

Vi har ikke kunnet få nogen seriøse drøftelser om, hvordan dette betydelige provenu skulle bruges. Når det ikke har kunnet lade sig gøre, hænger det naturligvis sammen med, at beløbsrammen indgår i den finanslovaftale, som regeringen har lavet sammen med Fremskridtspartiet. Virkningen af den aftale er altså, at Fremskridtspartiet og – da CD heller ikke er tilhænger af dette forslag – i givet fald hr. Breckmann dermed får faktisk indflydelse på indholdet af dansk miljøpolitik.

Jeg vil gerne sige til miljøministeren, at det burde måske stemme sindet lidt til eftertanke, at det forholder sig sådan med dette lovforslag. Miljøministeren skal den 12. januar 1990 have første behandling af lovforslaget om kemikalieaffaldsdepoter. Vi går ud fra, sådan har det i hvert fald forlydt hele efteråret, at der fremsættes fire miljøgrundlove. Disse fire miljøgrundlove er overordentlig omtvistede, som ministeren nok har noteret.

Den alliance, ministeren nu har indgået, vil jeg bestemt ikke håbe kommer til at tegne dansk miljøpolitik i fremtiden, for hvis Fremskridtspartiet og – hvis det kniber – hr. Breckmann får afgørende indflydelse på dansk miljøpolitik, findes der ikke længere noget, der fortjener betegnelsen dansk miljøpolitik.

Marianne Jelved (RV):

Det var hårde ord i folketings salen midt i december måned. Jeg kan nu forstå på fru Dorte Bennedsen og hr. Leif Hermann, at dansk miljøpolitik afgøres af en afgiftsforhøjelse på to områder, som tilsammen giver et provenu på 520 mio. kr. Det var så det budskab, Socialdemokratiet og SF kunne bringe i dag om dansk miljøpolitik.

Loven drejer sig om at hæve taksten på to afgifter, der i forvejen eksisterer, nemlig affaldsaffigten og råstofaffigten. Der er ikke et eneste nyt princip, ny metode eller ny politik i det. Det er en videreførelse af afgifter på to områder, og hvis vi er heldige, vil vi på et eller andet tidspunkt se resultatet af nogle adfærdsregulerende elementer. Men det er altså, hvad fru Dorte Bennedsen og hr. Leif Hermann forstår ved dansk miljøpolitik i sin helhed. Det noterer vi.

Jeg går ud fra, hvis jeg skal være lidt positiv oven på de to indlæg, at denne overordentlige

overdrivelse er udtryk for – jeg vil gerne vise min forståelse – en harme hos fru Dorte Bennedsen og hr. Leif Hermann over, at Socialdemokratiet og SF ved denne lejlighed ikke fik indflydelse på, hvad disse penge skulle bruges til. Det kan jeg godt forstå, og det anerkender jeg. Men at postulere, at dansk miljøpolitik hermed er gået ind i en helt ny bane, er en temmelig stor overdrivelse og aldeles uacceptabelt og beklageligt for debatniveauet i dansk politik.

Det handler om en finanslov, som har et hul, der skal udfyldes af nogle afgifter i en miljølov, lovforslag nr. L 100. Færdig!

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Fru Marianne Jelveds analytiske evner fejler bestemt ikke noget. Det er fuldstændig rigtigt opfattet. Når det er således, at miljøministeren vil have os med til at forhøje nogle afgifter – og vi er jo ikke afgiftsfjendtlige i Socialistisk Folkeparti, vi har støttet indførelsen af affaldsaffigten i 1986 – regner vi selvfølgelig med at få indflydelse på, hvorledes pengene skal bruges.

Det har fru Marianne Jelved fuldstændig ret i.

Jeg er samtidig også overbevist om, at når der er lavet finanslovsforlig med Fremskridtspartiet og dette er en del af finanslovsforliget, som fru Marianne Jelved så rigtigt har set det, så er det også, fordi Fremskridtspartiet får indflydelse på tingene. Det er det, der er det væsentlige. Man skal nemlig være opmærksom på, at man kan ikke slutte sådan, som fru Marianne Jelved gør, og sige: Jamen der sker i grunden ikke noget. Jo, det gør der. For når vi ikke får indflydelse på tingene, så sker tingene jo alligevel. Og nogle må altså have indflydelse på det, der sker.

Fremskridtspartiet har jo allerede meldt sig som et parti, der godt ville med ind og snakke substans med regeringen, og dette her er i hvert fald et område, som Fremskridtspartiet ikke er uinteressert i at få indflydelse på.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Fru Marianne Jelved sagde, at det intet nyt var i denne lovgivning, at der ingen nye principper var. Det er jo ikke korrekt, for der er det nye princip i forhold til alle andre miljøafgifter, vi har vedtaget i dette hus, at der med denne

[Dorte Bennedsen]

lovgivning ikke ydes en krone til gavn for miljøet, der kunne gives til nogen form for lokale initiativer eller anvendes på nogen anden måde i en miljøpolitisk indsats.

Så siger fru Marianne Jelled, at vi var harme over, at vi ikke fik indflydelse. Jeg vil hellere udtrykke det på den måde, at jeg var noget forundret efter at have siddet i et godt og vel to timer langt samråd med ministeren forleden dag og hørt hende sige, at de, som ville forhandle, og de, som ville medvirke, også kunne få indflydelse.

Jeg tror, fru Marianne Jelled erindrer sig, at jeg faktisk forsøgte og forsøgte, og at jeg også tilbød, at hvis vi kunne yde penge til lokale initiativer, ville vi overveje positivt at medvirke til at skaffe disse penge ved en mindre forhøjelse af afgiften. Men vi måtte konstatere, at denne lovgivning og pengenes anvendelse var fastlagt ned til det mindste komma.

Vi fik et smukt tilbud fra Fremskridtspartiet om, at vi godt måtte yde teknisk bistand og give gode råd ved den tekniske udformning af administrationen, og det fandt vi ærligt talt at toldvæsenet nok var bedre til, end vi var.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelled (RV):

Jeg er helt klar over – til hr. Leif Hermanns spørgsmål – at SF støtter afgifter som en del af miljøpolitikken. Det gør Det Radikale Venstre jo i øvrigt også. Der er i og for sig slet ikke nogen politisk uenighed imellem SF og Det Radikale Venstre i denne sag.

Så siger hr. Leif Hermann, at hvis regeringen laver forlig med Fremskridtspartiet, får Fremskridtspartiet indflydelse. Korrekt! Nøjagtig ligesom når regeringen laver forlig med SF, så får SF indflydelse. Det er det, det drejer sig om.

Derfor vil jeg gerne bede hr. Leif Hermann lægge mærke til, hvad det er, der er indgået forlig om på miljøområdet, nemlig L 100. Og hvis nu hr. Leif Hermann kunne tænke lidt længere end lige, hvad der skal siges fra denne talerstol, når jeg går ned af den, kunne hr. Leif Hermann forstå, at hvis nu vi sad og forhandlede helt bredt miljøpolitisk for at se, hvad vi kunne bruge de 520 mio. kr., eller hvad vi i øvrigt skulle skaffe, til, og Fremskridtspartiet skulle være med i det, se, så var der en ændring.

Men sagen drejer sig om at få et afgiftsprodukt på 520 mio. kr. ind på finansloven og ikke

om noget andet. Så kynisk er det. Og det er det, Fremskridtspartiet er med i, og det er det, Fremskridtspartiet har indflydelse på, og sådan er det!

Jeg vil godt sige til fru Dorte Bennedsen, at jeg helt og fuldt anerkender Socialdemokratiets helhjertede forsøg på at komme ind og få indflydelse. Men jeg håber også, jeg har gjort det klart, hvorfor det ikke kunne lade sig gøre på dette punkt. Men dermed er der ikke ændret noget som helst.

I sidste samling blev der vedtaget, jeg ved ikke hvor mange miljølove herinde, med seks partier bag. To partier har stemt imod, og de to, der har stemt imod, er CD og Fremskridtspartiet. Jeg ved ikke, om det ændrer sig fremover. Men Det Radikale Venstres miljøpolitik ændrer sig ikke.

(Kort bemærkning).

Ole Bernt Henriksen (KF):

Jeg skal gøre to meget korte bemærkninger.

Den ene er til fru Dorte Bennedsen. Ved denne lov fratages der ikke Miljøministeriets penge.

Den anden er til hr. Leif Hermann, der for et øjeblik siden var inde på, at SF ikke havde nogen økonomisk indflydelse i denne sammenhæng.

Hertil vil jeg sige, at jeg tror, størstedelen af den danske befolkning vil drage et lettelsens suk ved tanken om, at SF ikke har indflydelse på den økonomiske politik i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jeg skal ikke kommentere hr. Ole Bernt Henriksens platte udladninger, men blot sige til fru Marianne Jelled, at jeg opfatter fru Marianne Jelleds bemærkninger således, at når vi nu skal til at tage stilling til, hvordan dette merprodukt skal bruges, så er det i orden, at Socialistisk Folkeparti, eller hvem der nu ellers måtte være interesseret, deltager i drøftelserne af det.

Det er jeg glad for at Det Radikale Venstre mener, hvis det er således, jeg skal tolke fru Marianne Jelleds bemærkninger. Men det er jo ikke nok, så derfor vil jeg gerne bede miljøministeren om at bekræfte, at jeg har forstået fru Marianne Jelled rigtigt.

Duetoft (CD):

Jeg vil gerne starte med at sige til fru Marianne Jelved, at det er rigtigt, at der ikke er nogen nye principper i dette lovforslag. Men jeg synes da, det er en diskussion værd, at regeringen og dens forligspartier nu forhøjer en afgift for erhvervslivet fra 20 mio. kr. til 200 mio. kr. på et tidspunkt, hvor man samtidig taler om erhvervsskattelettelse.

Det var måske nok en diskussion værd, om det er et rimeligt tidspunkt at gøre det på, og om der er tale om, at man vil lette for erhvervslivet i form af fine overskrifter og så i realiteten, i indholdet, faktisk hiver måske endda flere penge hjem, end de lettelse udgør. Den diskussion synes jeg ikke fru Marianne Jelved sådan skal affærdige med en håndbevægelse. Jeg er enig i, at når det gælder principperne, er der ingen ændringer, men en tidobling af en provenustørrelse betyder dog også et eller andet for de mennesker, det rammer.

Når CD er medforslagsstiller til det ændringsforslag, der er stillet, så er det, fordi det ikke er lykkedes os under udvalgsarbejdet at blive bekræftet i, at kommunerne ikke vil få problemer ved administrationen, og derfor har vi ønsket, at igangsættelsen af affaldsafgiften bliver udskudt i 2 måneder. Det er baggrunden.

Vi er tilhængere af affaldsafgiften, men vi er modstandere af råstofafgiften i den form, den har nu. Og det ender altså så med, at CD ved tredjebehandlingen vil undlade at stemme til forslaget. Sådan må det jo være, når man kan lide den ene halvdel og ikke kan lide den anden halvdel. Så er det vel en meget logisk måde at stemme på.

Men jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige til miljøministeren, at når vi undlader at stemme, og når vi har vendt os mod råstofafgiften i denne omgang, så er det ikke et udtryk for, at CD ikke ønsker at diskutere miljøafgifter. Det vil vi meget gerne, og vi vil meget gerne være med til at indføre miljøafgifter.

Men det skal ske i en sammenhæng, så det er en skatteomlægning og ikke en ekstra skat på erhvervslivet, og jeg går ud fra, at vi i det kommende år kan få en række diskussioner og en række udvekslinger af synspunkter omkring det, sådan at vi kan få lagt afgiftsområdet om til noget, som er mere miljøvenligt, end det er i dag. Og det vil CD gerne medvirke til.

Det, at vi vil undlade at stemme til dette forslag, er altså ikke et udtryk for en principiel modstand, men for, at vi mener, det ikke er det rigtige tidspunkt til at mangedoble afgiftstrykket på erhvervslivet.

Glønborg (KRF):

Miljøpolitik rager os alle sammen, og derfor synes jeg, det er dejligt, at det er lykkedes denne gang også at få inddraget et parti, som ikke plejer at være interesseret i de miljøpolitiske tiltag, vi laver her, nemlig Fremskridtspartiet, i denne sag.

Jeg synes egentlig, det ville have været dejligt, om Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti, som jo normalt altid optræder miljøinteresseret, havde udtrykt lidt mere glæde over dette i stedet for at drive den, synes jeg, lidt gølle forhalings- og protestadfærd, som vi har set her.

Ved førstebehandlingen havde jeg en kraftig kritik af miljøministeren, fordi der var for kort tid til at få det her gennemført i forhold til, hvornår vi havde set lovforslaget her i Folketinget. Det er lykkedes for miljøministeren at overbevise mig om, at kommunerne i temmelig høj grad var blevet forberedt på, at noget sådant ville komme. Og så har jeg igennem et spørgsmål til miljøministeren, som bliver optrykt i betænkningen, fået en garanti for, at i de tilfælde, hvor der er praktiske problemer – f.eks. vægte ved fyldpladser – vil man se fornuftigt og realistisk på tingene og give de fornødne dispensationer, sådan at vi kan få ordningen til at fungere.

Derfor vil jeg sige, at jeg stadig væk står ved min kritik af, at der har været for kort tid. Men jeg er overbevist om, at det kan gennemføres, og derfor vil jeg gå med til, at vi kører sagen igennem her fra 1. januar, og er derfor ikke med på det ændringsforslag, der er stillet om at udsette sagen.

Og så vil jeg gerne sige, at jeg håber, det lykkes i næste omgang at få et bredt samarbejde imellem de meget miljøbevidste partier, vi har. Og selv om jeg i denne sag står på den modsatte side af bordet i forhold til, hvor f.eks. Socialistisk Folkeparti sidder, og på samme side af bordet som Det Konservative Folkeparti, så vil jeg under ingen omstændigheder give tilslutning til en så polemisk bemærkning som den, hr. Ole Bernt Henriksen fremsatte for lidt si-

[Glønborg]

den. Jeg tager kraftigt afstand fra den form for debat.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg vil bare gerne bede hr. Glønborg herfra bekræfte, at der i det bilag 7, vi har fået under udvalgsarbejdet, hvor der er en kommentar til Kommunernes Landsforenings henvendelse til udvalget, faktisk fra ministerens side står, at ministeren ved, at der kan blive problemer for kommunerne, men at man af hensyn til finansloven og finanslovens vedtagelse alligevel ønsker at få tingene gennemført nu. Altså at ministeriet rent faktisk i det skriftlige bilag til udvalget har meddelt, at man godt ved, der kan blive problemer for kommunerne. Det synes jeg det ville klæde hr. Glønborg at bekræfte.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Naturligvis må jeg bekræfte fakta, at der kan blive problemer. Men problemer behøver jo ikke at blokere, for problemer kan løses. Og der er også fra miljøministerens side tilkendegivet, at man vil medvirke til, at de problemer, som måtte opstå, vil kunne få en praktisk løsning.

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Jeg skal over for hr. Glønborg bekræfte, at netop det, der er omtalt i bilag 7, jo er det, vi har brugt en hel del samråd tid på at få kortlagt og dermed også på at få snakket os frem til, nemlig hvilke løsninger af problemerne vi kan finde. Så hr. Glønborg har ret i, at vi naturligvis har haft den attitude, at problemer er til, for at de skal løses, og jeg mener også, at vi har fundet en hensigtsmæssig form i dette tilfælde.

Jeg vil gerne over for hr. Duetoft kvittere for, at hr. Duetoft godt vil diskutere miljøafgifter. Hr. Duetoft siger, der skal være tale om skatteomlægning og ikke -udvidelse. Nu er det jo rent faktisk sådan, at der ikke er så mange skatter på miljøet i øjeblikket, men lad os ikke gå ind i den diskussion nu. Lad os tage en diskussion om miljøafgifter, og hvordan vi mest hensigtsmæssigt håndterer dem, naturligvis også i relation til det indre marked.

Så skal jeg vende mig til fru Dorte Bennedsens og hr. Leif Hermanns indlæg, som jeg synes er rent ud fantastiske.

Fru Dorte Bennedsen siger, at der ikke er en øre til gavn for miljøet. Jeg er godt klar over, at Socialdemokratiet ikke har samme opfattelse af landets økonomiske problemer, som vi har. Hver en krone er for så vidt til gavn for miljøet forstået på den måde, at disse afgifter er en del af forudsætningen for, at Miljøministeriets budget rent faktisk har kunnet udvides i år, hvor der ellers er tale om indskrænkninger. Jeg fatter simpelt hen ikke fru Dorte Bennedsens indlæg om, at der ikke er en øre til gavn for miljøet. I virkeligheden kan man vende det fuldstændig om og sige: Alle øre, der kommer ind her, er til gavn for miljøet.

Det er en argumentation, som er utrolig. Men det er klart, at hvis man ikke har noget ønske om sammenhæng i en finanslov, så har man en anden holdning til problemet, og det kan jeg godt forstå Socialdemokratiet har. Disse afgifter er grundlaget for, at der kan ske en aktivitetsudvidelse på Miljøministeriets budget. Hvis man slår op i finansloven, vil man faktisk se, at det er sket.

Derudover – og det synes jeg er det helt centrale – er vi jo alle sammen enige om, at det er en smadderfornuftig afgift. Det er det mest miljøfornuftige, vi overhovedet kan gøre, at lægge afgift på affald. Det fremmer renere teknologi, det fremmer genanvendelse. Og derfor synes jeg, det er en fantastisk argumentation.

Så er det rigtigt, at fru Dorte Bennedsen ikke har fået noget til kommunerne. Nej, for jeg har ikke ønsket at diskutere det miljøpolitiske indhold på et tidspunkt, hvor vi havde lavet en afgiftsaftale. Det her er en ren afgiftsaftale med Fremskridtspartiet som en del af finanslovforliget, det er ikke et miljøpolitisk forlig. Det er et finanspolitisk forlig, hvor Fremskridtspartiet heldigvis – og det er jeg glad for – er med til at skabe mulighed for, at Miljøministeriets arbejde kan fortsætte, oven i købet med en aktivitetsudvidelse.

Derfor er der ingen grund til at græde på miljøets vegne. Der er grund til at glæde sig på miljøets vegne, også fordi afgiften er rigtig.

Jeg er fuldstændig overbevist om, at Socialdemokratiet, hvis de sad i en regering, ville gøre nøjagtig det samme – fuldstændig det samme – fordi det er sund miljøpolitisk fornuft.

Det er til dels også et svar til hr. Leif Hermann. Jeg kan sige til hr. Leif Hermann, at hr. Leif Hermann, som jeg også har fortalt ham,

[Miljøministeren]

har forstået fru Marianne Jelved rigtigt. Der er nogle, der må have indflydelse på det, der sker, det er jeg fuldstændig enig i. Derfor er der fremsat et finanslovsforslag for Miljøministeriet, der er en temmelig nøje gennemgang af, hvordan vi tænker os pengene skal anvendes i 1990, og det har der ikke været nogen kommentarer til overhovedet. Derfor må jeg gå ud fra, at hvis der havde været nogen, der ønskede ændringsforslag, så havde de stillet dem.

Nu drejer det sig om at få afgifterne hjem. Det er det, det handler om, og ikke at diskutere det miljøpolitiske, andet end i den forstand, at det er miljøpolitisk fornuftigt at lave en affalds-afgift.

Jeg vil godt slutte af med at sige, at der er god grund til at glæde sig på miljøets vegne. Vi har stigende affaldsmængder. Hvis ikke vi gør noget, får vi 50 pct. mere affald frem til år 2000. Vi er nødt til at gøre noget for at bringe de affaldsmængder ned. En af de gode veje er miljøafgifter. Det er S og SF jo også enig i, og derfor er diskussionen afsindig.

(Kort bemærkning).

Trøjborg (S):

Jeg synes, det er lige stærkt nok, når miljøministeren står her på talerstolen og siger, at disse afgifter er en styrkelse af miljøindsatsen, og at Miljøministeriets budget er forbedret. Rent faktisk har vi i udvalgsarbejdet fået den oplysning fra miljøministeren, at de midler, der skal anvendes til en øget genanvendelsesindsats, de bevillinger, der gives i tilskud til genanvendelse, renere teknologi osv., bliver beskåret med 1 pct.

Hvordan harmonerer det med, at provenuet fra afgifterne efter miljøministerens udsagn her fra talerstolen skulle være en forbedring? Skulle viljerne være forbedret? Samtidig har vi fået bekræftet i udvalgsarbejdet, at der er skåret en enkelt procent.

Det, vi er bekymret over, er, at miljøministeren ligesom har stillet sig op på rullende fortove som dem, de har ude i Københavns Lufthavn, og vi er bekymrede for, at det fortov går baglæns. Derfor må vi sige, at hvis det er en udvikling, der fortsætter, at man skal lave en miljøpolitik forstået på den måde, at det, der skal finansiere miljøpolitikken, skal laves med Fremskridtspartiet, så går man stille og roligt baglæns. Man går stille og roligt tilbage, og det bekymrer os meget.

Vi er selvfølgelig glade for, at miljøministeren lægger op til, at al miljølovgivning skal laves sammen med Socialdemokratiet, men det er ikke fair at stå her på talerstolen og lægge det ud, som om miljøafgiftsprovenuet er en forbedring af Miljøministeriets budget. Det er det ikke, det er en lille forringelse.

Dorte Bennedsen (S):

Det er ejendommeligt at sidde og høre miljøministeren sige, at alle pengene i denne afgift er til gavn for miljøet.

Det kan man sige ud fra en vis vinkel, men det forholder sig sådan – det bekræftede ministeren jo også under samrådet forleden dag – at dette merprovenu på 540 mio. kr. godt nok tilfalder Miljøministeriet, men så bliver der færre penge fra Finansministeriet. De substituerer jo simpelt hen nogle andre penge.

Miljøministeren siger, at afgiften er rigtig. Det gav Socialdemokratiet også udtryk for ved førstebehandlingen; vi har jo altid været tilhængere af miljøafgifter. Og så sagde ministeren her for et øjeblik siden: Vi er nødt til at gøre noget. Meget, meget enige. Det kedelige er, at der bare ikke er blevet gjort noget i denne sammenhæng.

Ministeren sagde under samrådet forleden nat, at et af de problemer, vi havde i affaldsproblematikken, var, at vi ude lokalt i kommunerne manglede de modtageanlæg, som er forudsætningen for, at man virkelig kan lave en indsats på affaldssiden. Derfor sagde vi: Jamen var det så ikke en god idé at anvende en lille del af dette provenu – og det ville jo være en lille del, der ville være behov for – til at få gang i de modtageanlæg ude i kommunerne? Men nej, vi kunne ikke få det.

Vi tilbød endog at være med til at skaffe de penge, det ville koste. Men der var intet at gøre, der kunne ikke rokkes et komma i denne sammenhæng.

Ministeren sagde, at hun ikke havde ønsket at diskutere det miljøpolitiske indhold i denne lovgivning. Det kan jeg godt forstå, for der er ikke noget miljøpolitisk indhold i den.

Formanden:

Vi er mange i salen, og det påvirker støjniveauet.

Leif Hermann (SF):

Jeg vil godt takke miljøministeren for bekræftelsen af min udlægning af fru Marianne Jelveds bemærkninger. Det vil vi så se frem til, når tingene falder noget mere i lave oven på dette finanslovforlig.

Miljøministeren siger, at det her vil føre til øget genanvendelse. Det tror jeg egentlig mere er et fromt håb end noget, der er udtryk for en præcis viden. For én ting ved vi, nemlig at det fører til øget genanvendelse i det øjeblik, vi skaber en større tilbageførsel til kommunernes aktiviteter på området, i det øjeblik vi siger: Nu kan kommunerne af dette provenu få nogle flere penge til grønne affaldssystemer eksempelvis. Miljøministeren har jo selv sagt, at nu skal det være slut med al denne forsøgsvirksomhed, nu skal der gang i genanvendelsen, og så kom genanvendelsesbehandlingsplanen.

Det for os afgørende – og det tilsagn har vi ikke kunnet få i forbindelse med forhandlingerne – har været en sikkerhed for, at kommunerne fik langt flere midler til genanvendelsesinitiativer, end de har fået.

Lad mig afslutningsvis sige, at det er rigtigt, når miljøministeren har påpeget, at vi er tilhængere af afgifter som styringsinstrument inden for miljøpolitikken. Vi er også tilhængere af det i et vist omfang, når det overvejende har fiskal karakter, fordi det kunne tænkes at tilskynde til, at man udviser en mere sparsommelig adfærd.

Men nu har Folketingets Miljøudvalg i vel snart 2 år med mellemrum diskuteret miljøafgifter som styringsinstrument i miljøpolitikken, og jeg nævnte under førstebehandlingen, at vi nu har ikke mindre end fire afgiftslove med denne her. Så kunne det måske være, miljøministeren i stedet for at lave den slags hastenumre sammen med Fremskridtspartiet seriøst kunne sætte sig hen og overveje at komme med en miljøafgiftslov, som både indbringer de fornødne midler og samtidig klart og tydeligt viser, hvordan miljøafgifterne skal bruges i styringsmæssig henseende.

Den bebrejdelse tror jeg i grunden godt at man kan rejse over for miljøministeren, for hidtil har det været på diskussionsplan, og mens diskussionerne har foregået, har man lige så stille spist sig ind på selve afgiftsproblematikken ved at gøre det meste af det fiskalt.

Dermed er der faktisk skabt nogle svære problemer for at få en fornuftig miljøafgiftslov ud af diskussionerne, når vi en dag får dem afsluttet. Det her har ikke gjort det nemmere.

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Til hr. Trøjborg vil jeg sige, at det er korrekt, at tilskudsordningerne er beskåret med 1 pct. svarende til 1,5 mio. kr. på en finanslov, altså på samme finanslov, nemlig den for 1989, som i øvrigt har haft en aktivitetsudvidelse på 250 mio. kr. Det kan jeg godt leve med, hr. Trøjborg. 1,5 mio. kr. kontra 250 mio. kr. – det er okay for mig. Og hvad mere er, og det er det bedste ved det, det er okay for miljøet.

Til fru Dorte Bennedsen må jeg sige, at jeg synes, det er helt utroligt, at fru Dorte Bennedsen kan sige, at denne lovgivning ikke har noget miljøpolitisk indhold. Der er ikke noget miljøpolitisk indhold i denne lovgivning, sagde fru Dorte Bennedsen. Hvis ikke en affaldsavgift har et miljøpolitisk indhold, hvad i himlens navn af miljøpolitiske afgifter har så et miljøpolitisk indhold? Det kan fru Dorte Bennedsen ikke for alvor mene.

Nu skal jeg passe på, jeg ikke lyder vred; det er jeg sådan set ikke. Jeg kan godt forstå, at fru Dorte Bennedsen er vred, altså over at fru Dorte Bennedsen ikke har været med, og jeg kan godt forstå, Socialdemokratiet gerne ville have været med til at skaffe de afgifter; det havde jeg såmænd også gerne set. Nu indgik disse afgifter altså i en anden pulje, nemlig finansloven, så det kan jeg helt acceptere og forstå. Men jeg synes alligevel, det er at gå for vidt, når man går over i den anden grøft og siger, at det ikke har et miljøpolitisk sigte. Det er ikke holdbart, og det kan fru Dorte Bennedsen alligevel ikke stå ved i det lange løb, det tror jeg faktisk jeg må sige.

Så tilbyder fru Dorte Bennedsen at skaffe penge. Ja, ja, det er jo fint nok, at man kommer og siger, man vil gerne være med, efter at der er indgået et forlig. Alle vi, der befinder os på Christiansborg, ved jo, det er gratis omgang.

Jeg kan da ikke bryde et forlig med Fremskridtspartiet, som har lovet at stemme for noget, som de i øvrigt aldrig tidligere har stemt for, fordi de gerne vil gå ind i et finanslovforlig. Det kan jeg da ikke pludselig bryde. Det kunne da ikke falde os ind at gøre det over for Socialdemokraterne; så vil vi naturligvis heller ikke gøre det over for Fremskridtspartiet. Det ville

[Miljøministeren]

dog være fuldstændig fjollet – og urimeligt i øvrigt.

Fru Dorte Bennedsen siger, det substituerer nogle andre penge. Jamen, fru Dorte Bennedsen, det er rent faktisk sådan, at der er tale om en aktivitetsudvidelse, og derfor er der ikke tale om, at det direkte substituerer nogle andre penge. Men for den, der er ligeglad med, hvordan finansloven ser ud med underskud og overskud og alt muligt andet, har dette naturligvis ingen relevans.

Til hr. Leif Hermann vil jeg sige, at jeg synes fortsat, vi skal drøfte en miljøafgiftslov. Vi kender jo alle den historiske forudsætning for, at den afgiftslov kom til at se ud, som den gjorde; jeg havde jo en miljøafgiftslov parat. Fremskridtspartiet var kun indstillet på at stemme for affaldsafgiften og råstofafgiften, og derfor ville de kun have den del frem nu, og det accepterede vi for at få en finanslov igennem. Det er jo det reelle indhold i det her. Det hindrer jo ikke, at miljøafgifter senere kommer til diskussion, men det kan ikke nytte noget, vi lader, som om Christiansborg er fuldstændig historieløs i disse sager. Vi kender alle sammen godt historien bag det her.

Så vil jeg til hr. Leif Hermann sige, at der faktisk er lagt en genanvendelsesplan frem i Miljøudvalget. Indtil videre er der ikke nogen af Miljøudvalgets medlemmer, der har bedt om at komme til at diskutere den eller noget som helst, men jeg har faktisk lagt en genanvendelsesplan frem for et par uger siden, og den er naturligvis til diskussion.

Genanvendelsesplanen er lagt frem. Der kommer så en miljøpolitisk redegørelse i næste uge indeholdende også de økonomiske sider. Der kommer også en international strategi i næste uge, og der kommer i øvrigt en renere teknologi-handlingsplan. Så der er rigeligt at diskutere på det indholdsmæssige plan, hvis man skulle have lyst til det, for slet ikke at nævne disse noksom omtalte miljøgrundlove samt kemikalieaffaldsdepotloven.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Det var store ord, vi hørte fra ministeren. Det var med forargelse i stemmen, hun sagde, at man ikke går ud og bryder et forlig. Hun havde indgået et forlig, og det kunne man selvfølgelig ikke bryde.

Jeg kan ikke al lovgivningen i hovedet, men jeg har en erindring om et skattereformforlig, der er blevet brudt, jeg har en erindring om et forlig om den kollektive trafik, der er blevet brudt, jeg har en erindring om en uddannelsesaftale, der er blevet brudt, og jeg er temmelig sikker på, at der også ligger andre. Men jeg forstår, at når man laver forlig med Fremskridtspartiet på miljøområdet, så skal man stå fast ved det.

For så vidt kan jeg acceptere, at ministeren siger, hun har lavet et forlig, men så synes jeg, ministeren skulle have ladet være med at starte det samråd med at sige, at den, der vil medvirke, den, der er villig til at gå ind i drøftelser, også vil kunne få indflydelse på loven. Det havde været rimeligere, om ministeren havde sagt – og det kunne hun jo have sagt allerede ved førstebehandling – at dette lovforslag kan der ikke ændres et komma ved.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Miljøministeren skal nu ikke være bange for, at vi ikke skal tage fat i genanvendelseshandlingsplanen. Den er faktisk kommet forholdsvis kort tid siden, og ministeren har måske noteret sig, at der har været en hel del at se til i dansk politik inden for de sidste 14 dage. Så må man jo vente med tingene, indtil man har tid til at behandle dem. Men ministeren skal ikke være bekymret for, at vi ikke får den genanvendelseshandlingsplan op i Miljøudvalget. Det er bombesikkert.

Ministeren bekræftede, at Fremskridtspartiet har fået indflydelse på dansk miljøpolitik. Ministeren fremhævede udtrykkeligt, at når den miljøafgiftslov ikke kom, som ministeren har arbejdet med, og som jeg nævnte at udvalget har diskuteret, så var det, fordi Fremskridtspartiet ikke ville have det.

Jeg går ud fra, at den miljøafgiftslov, ministeren taler om, som Fremskridtspartiet altså ikke ville have, havde langt, langt mere styrende effekt end det, vi hidtil har set på miljøafgiftsområdet.

Så skal ministeren da ikke komme og sige, at Fremskridtspartiet ikke har fået indflydelse på dansk miljøpolitik, og at det kun handler om at skaffe penge til finansloven. Det her handler altså også om, at der ikke kom en miljøafgiftslov.

[Leif Hermann]

Må jeg opfatte ministerens udsagn på den måde, at det, der bliver vedtaget i form af affaldsafgift og råstofafgift, ikke i 1990 eller på noget senere tidspunkt lægger nogen hindringer i vejen for, at vi kan lave en samlet miljøafgiftslov med et styrende sigte, uanset om hr. Aage Brusgaard hopper og danser.

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Det er jo rigtigt, at den miljøafgiftslov, jeg havde planlagt, af forskellige grunde – det er sådan set ikke kun på grund af Fremskridtspartiet, det ved alle herinde på Christiansborg – ikke kom frem. Det, der kun kom frem, var spørgsmålet om affaldsafgift og råstofafgift, for at det kunne hænge sammen i finanslovs-mæssig sammenhæng. Det betyder ikke, at miljøafgiftsloven er taget af bordet.

Jeg må også sige, at i arbejdet med miljøafgiftsloven er der naturligvis en række store problemer, specielt vedrørende forholdet til EF. Derfor har vi haft en EF-EFTA-konference for at se, hvad vi overhovedet kan gøre, for det er ikke så interessant at vedtage en række afgifter, som vi skal fjerne 2 år efter på grund af det indre marked.

Derfor synes jeg, at det, vi skal aftale, er, at vi tager en dybere diskussion om, hvordan vi egentlig kan anvende miljøafgifter, når vi nu har den internationalisering, som vi har. Kerneproblemet er, at vi ikke er en isoleret ø, og der er en række afgifter, vi ikke selvstændigt kan indføre, uden at vi skaber konkurrenceforvridning, grænsehandelsproblemer, og hvad ved jeg.

Så jeg synes, at jeg vil tage initiativ til, at vi får taget en diskussion om miljøafgifter. Vi har jo haft et papir ovre i Miljøudvalget, som vi aldrig rigtig har fået drøftet, men som klart viste problemerne. Hvis S, SF og i øvrigt andre vil være indstillet på det, så synes jeg, at vi skal tage en drøftelse om, hvad det egentlig er for afgifter, vi i en udvikling med en stigende internationalisering kan anvende.

Der er nogle afgifter, vi kan anvende, men der er mange, vi bliver nødt til at afskrive. Den redegørelse, jeg sendte over til Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg, viste meget godt, at det i virkeligheden er ret få af de normale produktområder, hvor vi kan anvende afgifter.

Vi kan derimod anvende afgifter, når det drejer sig om affald. Vi kan derimod anvende afgifter, når det drejer sig om en lang række andre ting, men på produktområderne er det vanskeligt på grund af konkurrencen og på grund af grænsehandelen.

Hvis man kan acceptere de efter min opfattelse mere eller mindre naturgivne forudsætninger, så synes jeg, vi kan få en god drøftelse som resultat af det her.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Og det skal så blive den sidste.

Jeg efterlyste et klart svar fra miljøministeren på, hvorvidt vedtagelsen af affaldsafgiften og råstofafgiften virker blokerende for, at vi i 1990 kan nå til enighed om en miljøafgiftslov.

Jeg er godt klar over, at der er problemer i forbindelse med en sådan miljøafgiftslov, og vi er naturligvis indstillet på at drøfte de problemer, der er. Socialistisk Folkeparti mener ikke – jeg kan heller ikke forestille mig, at Socialdemokratiet skulle mene det – at vi bare skal lave en afgiftslov, som ikke duer til noget. Selvfølgelig vil vi diskutere de problemer.

Jeg bad faktisk om at få at vide, hvorvidt det kan lade sig gøre at lave sådan et lovforslag i 1990, få det fremsat og få det vedtaget, uden at affaldsafgiften og råstofafgiften virker blokerende.

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Ja, det kan det godt, men det kan ikke få virkning før 1. januar 1991, og det er der i øvrigt ret meget lovgivning der ikke kan.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1-35

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes, idet 84 stemte for, 85 imod.

§ 36

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 og 3

forkastedes uden afstemning.

§ 37

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4

forkastedes uden afstemning.

§§ 38 og 39

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Anden behandling af lovforslag nr. L 108:

Forslag til lov om ændring af færdselsloven. (Ombytning af kørekort).

Af justitsministeren (Engell).

(Fremsat 8/12 89. Første behandling 12/12 89. Betænkning 13/12 89).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

16) Fortsættelse af anden behandling af lovforslag nr. L 98:

Forslag til lov om ændring af forskellige love. (Brugerbetaling for visse forvaltningsafgørelser inden for Justitsministeriets område).

Af justitsministeren (Engell).

(Fremsat 6/12 89. Første behandling 8/12 89. Betænkning 10/12 89. 1. del af anden behandling 12/12 89. Tilføjelse til betænkning 13/12 89).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Der var stillet 3 ændringsforslag i tilføjelsen til betænkningen.

Uden for betænkningen og tilføjelsen til betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 17 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

17) Fortsættelse af anden behandling af lovforslag nr. L 99:

Forslag til lov om ændring af ægteskabsloven og lov om personnavne. (Brugerbetaling for visse familieretlige afgørelser).

Af justitsministeren (Engell).

(Fremsat 6/12 89. Første behandling 8/12 89. Betænkning 10/12 89. Ændringsforslag nr. 5 af 11/12 89 uden for betænkningen af Sonja Albrink (CD). 1. del af anden behandling 12/12 89. Tilføjelse til betænkning 13/12 89).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Der var stillet 1 ændringsforslag i tilføjelsen til betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 1 ændringsforslag af Sonja Albrink (CD) (se nedenfor).

Ændringsforslag

Af Sonja Albrink (CD):

Til § 2

Underændringsforslag til ændringsforslag nr. 2